

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การดำเนินงานตามบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงาน เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาแตกต่างกัน ต่อการดำเนินงานตามบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม และศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้านในเขต อำเภอวาปีปทุมจำนวน 300 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 60 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 5 คนเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for Windows สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้ t-test และ F-test (One-way ANOVA)

1. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา การดำเนินงานตามบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอวาปีปทุม ปรากฏผลการศึกษารูปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ คณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 300 คน ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิงคิดเป็น ร้อยละ 63.30 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 36.70 ส่วนใหญ่อายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 47.67 รองลงมาอยู่ระหว่าง 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.00 อายุระหว่าง 40-49 ปี คิดเป็น ร้อยละ 16.33 และ อายุระหว่าง 20-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.00 และส่วนใหญ่มีการศึกษา ระดับประถมศึกษาหรือเทียบเท่าคิดเป็นร้อยละ 43.00 รองลงมา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 39.00 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 13.33 และระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 4.67

1.2 การดำเนินงานตามบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการปกครองและการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคม ด้านการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน และด้านการบริการ โดยรวมมี การดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการบริการ รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคม ด้านการปกครอง และการรักษา ความสงบเรียบร้อย และด้านการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน

1.3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา แตกต่างกัน พบว่า

1.3.1 คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีเพศแตกต่างกันระหว่างเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม ไม่แตกต่างกัน พบสถิติที่ระดับ 0.05

1.3.2 คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีอายุแตกต่างกัน คือ อายุ 20-29 ปี อายุ 30-39 ปี อายุ 40-49 ปี และอายุ 50 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.3.3 คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีระดับการแตกต่างกัน คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าและระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.4 มีปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านเห็นว่า

1.4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการงาน คือ

- 1) ผู้ใหญ่บ้านไม่มีงบประมาณมาพัฒนาหมู่บ้านเหมือนองค์การบริหารส่วนตำบล
- 2) ผู้ใหญ่บ้านทำงานทับซ้อนกันกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
- 3) ผู้ใหญ่บ้านวางตัวไม่เป็นกลาง
- 4) ผู้ใหญ่บ้านไม่ค่อยให้ความสำคัญกับบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน

1.4.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน

- 1) ผู้ใหญ่บ้านควรวางตัวให้เป็นกลาง
- 2) ผู้ใหญ่บ้านควรเสียสละเวลาบริการประชาชนในการช่วยเหลือติด
ราชการมากขึ้น
- 3) รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณให้ผู้ใหญ่บ้านมีงบประมาณพัฒนา
หมู่บ้านมากขึ้น
- 4) ควรมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านให้ชัดเจน
เพื่อจะทำงานกับผู้ใหญ่บ้านให้ดีกว่าเดิม

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ดำเนินตามบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำมาทดสอบสมมุติฐานและอภิปรายผล ดังนี้

สมมุติฐานที่ 1 ระดับการดำเนินตามบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

จากผลการศึกษา พบว่า ดำเนินตามบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการปกครองและการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคม ด้านการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน และด้านการบริการ โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง จากผลดังกล่าวจึงสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลได้ว่า ผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของสมาน รัตนสุทธิ (2535 :บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษากรณีอำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย พบว่าผู้ใหญ่บ้านประสบปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่แต่ละด้านในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับ ประเทือง คลประสิทธิ์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านตำบลเสาชางชัย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ทางด้านการเมือง การปกครองกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 93.50 เห็นว่าผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติหน้าที่ในด้านการเมืองการปกครอง ให้ราษฎรในหมู่บ้านมีความเป็นอยู่สงบเรียบร้อยตามหน้าที่แต่ร้อยละ 6.50 เห็นว่าผู้ใหญ่บ้านยังปฏิบัติหน้าที่บกพร่อง ทำให้ราษฎรในหมู่บ้านขาดความมั่นคงปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน การปฏิบัติหน้าที่ทางด้านเศรษฐกิจกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 89.88 เห็นว่าผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติหน้าที่ ดูแลเอาใจใส่สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนเป็นอย่างดี

ทำให้สภาพทางเศรษฐกิจของราษฎรมีความมั่นคงมีความเป็นอยู่ดีขึ้น แต่ร้อยละ 10.12 กลับเห็นว่าผู้ใหญ่วัยไม่ดูแลเอาใจใส่ทางด้านเศรษฐกิจของชุมชน การปฏิบัติหน้าที่ทางด้านสังคม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 88.43 เห็นว่าผู้ใหญ่วัยปฏิบัติหน้าที่ในการดูแล ความเคลื่อนไหวเหตุการณ์ ต่าง ๆ และแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นภายในหมู่บ้านตลอดจนชี้แนะราษฎรให้รู้จักช่วยเหลือ สาธารณะประโยชน์แต่ร้อยละ 11.57 กลับเห็นว่าผู้ใหญ่วัยยังปฏิบัติหน้าที่บกพร่องทางด้านสังคม ทำให้ราษฎรในหมู่บ้านได้รับความเดือดร้อนและการปฏิบัติหน้าที่ทางด้านวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 83.69 เห็นว่าผู้ใหญ่วัยได้สนใจและเอาใจใส่ในกิจกรรมต่าง ๆ ทางด้านวัฒนธรรมประเพณี รวมทั้งปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ราษฎรแต่ร้อยละ 16.31 กลับเห็นว่าผู้ใหญ่วัยยังขาดการเอาใจใส่ในหน้าที่ด้านนี้ ทำให้งานต่าง ๆ ไม่บรรลุเป้าหมาย และไม่สอดคล้องกับพระเพ็ญ กาญจนมณี (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของการพัฒนาท้องถิ่นของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในจังหวัดสงขลา จำนวนพบว่ากำนันและผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทการพัฒนา ท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บทบาทการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการเมืองการปกครอง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก

จากผลการศึกษาการดำเนินงานตามบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขต อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม ที่พบว่าโดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า

1. ผู้ใหญ่วัยได้รับการยอมรับนับถือจากราษฎรและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. การดำเนินงานของผู้ใหญ่วัย มีกฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่วัยไว้ชัดเจน จึงทำให้สามารถดำเนินงาน ได้ตามกรอบกฎหมายกำหนด
3. ผู้ใหญ่วัยเป็นบุคคลที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ได้รับการยอมรับของประชาชนให้เป็นผู้นำจึงเป็นที่พึ่งและให้การสงเคราะห์แก่ลูกบ้านของตนเองได้
4. ผู้ใหญ่วัยเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการบริหารงานในส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นผู้ประสานงานจากส่วนราชการถึงประชาชน เพื่อดูแลทุกข์ สุข เข้าถึงและใกล้ชิดประชาชนเพียงผู้เดียวในแต่ละหมู่บ้านจึงสามารถทำงาน ได้พอประมาณ

สมมุติฐานที่ 2 คณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ อายุ การศึกษา แตกต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประทีป จงสืบธรรม(2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผู้นำสตรีในการปกครองระดับท้องถิ่นของไทย : ศึกษาบทบาทความเป็นผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านสตรีทั่วประเทศ พ.ศ. 2528 พบว่า ในการเป็นผู้นำ ทางการบริหารการปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สตรีสามารถแสดงบทบาทได้ในหลาย ๆ ด้าน ทั้งการพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชน การสร้างเสริมความมั่นคงของชุมชน การป้องกันและปราบปรามโจรผู้ร้าย การดูแลและควบคุมงานสถิติและทะเบียนต่าง ๆ ในหน้าที่การประสานงานและให้ความช่วยเหลือกับทางราชการ การทำให้ชาวบ้านรักและสามัคคี และการแสดงบทบาทเป็นตัวแทนราษฎร ในการรับรู้ปัญหาและการคิดต่องานต่าง ๆ ซึ่งปรากฏว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สตรีต่างให้ความสำคัญกับ บทบาทข้างต้น แตกต่างกันไป ความแตกต่างดังกล่าวมีตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างสำคัญ คือ อายุ สถานภาพสมรส การมีความสัมพันธ์กับเครือญาติกับอดีตผู้นำในท้องถิ่น ประสพการทำงานในชุมชนของกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรีไม่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างในการแสดงบทบาทหน้าที่ด้านงานบริหารปกครองของกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรีเลย และสอดคล้องกับพรเพ็ญ กาญจนมณี (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาท ของการพัฒนาท้องถิ่นของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสงขลา พบว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้านที่มีอายุต่างกัน มีบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน กำนันและผู้ใหญ่บ้านที่มีการศึกษาต่างกันมีบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

จากผลการเปรียบเทียบทางสถิติของระดับการดำเนินงานตามบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้าน ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็น โดยรวมไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า

1. ผู้ใหญ่บ้านเป็นบุคคลที่อยู่ในบ้าน มีความใกล้ชิดกับประชาชนทุกกลุ่มเสมอหน้ากัน ไม่เลือก เพศ อายุ และระดับการศึกษา
2. ผู้ใหญ่บ้านมาจากการเลือกตั้ง จึงพยายามปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกฎหมาย และธรรมเนียมปฏิบัติของทางราชการ อย่างเต็มความสามารถกับประชาชนทุกฝ่าย
3. ผู้ใหญ่บ้านกับประชาชนทุกหมู่เหล่า ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันเสมอ ทั้งหน้าที่ส่วนตัว และหน้าที่สาธารณะ รวมถึงงานการกุศลของหมู่บ้าน

จากเหตุผลดังกล่าวเป็นผลทำให้คณะกรรมการหมู่บ้านในเขตอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ที่มีความแตกต่างกันด้านเพศ อายุ และระดับการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้ใหญ่บ้านไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

3.1.1 ผู้ใหญ่บ้านควรเพิ่มบทบาทด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนในด้านพานิชยกรรมมากขึ้น

3.1.2 ควรมีการจัดตั้งสาธารณประโยชน์ต่อประชาชนในหมู่บ้าน เช่น สถานที่พักผ่อนหย่อนและที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน

3.1.3 รัฐควรจัดสรรงบประมาณให้กับผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนา

3.1.4 ควรมีการกำหนดลักษณะงานอย่างชัดเจนระหว่างผู้ใหญ่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบล

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานตามบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในแต่ละอำเภอ

3.2.2 ควรมีการวิจัยบทบาทของผู้ใหญ่บ้าน โดยให้ประชาชนของแต่ละอำเภอเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม